

IGAZSÁGÜGYI MINISZTER

**Dr. Sulyok Tamás úr,
az Alkotmánybíróság elnöke**

49/2/2021
Iktatószám: XX-AJFO/273/.../2020.
Hivatkozási szám: IV/01409/2020.

**Dr. Bitskey Botond úr,
az Alkotmánybíróság főtitkára
részére**

Alkotmánybíróság
Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tárgy: a IV/01409/2020. számon érkezett indítvánnyal kapcsolatos jogi vélemény

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Főtitkár Úr!

A tárgybeli ügyben az alkotmányjogi panasz indítványozója az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 187. § (1) bekezdés b) pontjának megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.

Az indítvány által támadott jogszabályi rendelkezéssel összefüggésben jogi véleményemről az Abtv. 57. § (1b) bekezdésére tekintettel az alábbiak szerint tájékoztatom.

I. A befogadhatóság vizsgálata

Álláspontom szerint az indítvány az Abtv. alapján – figyelemmel az Alkotmánybíróság gyakorlatára is – nem támasztotta alá a befogadhatóság törvényi feltételeit.

Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján nyújtotta be, amely szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvosolására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

Az Alkotmánybíróság 3328/2018. (X. 16.) AB végzésében kiemelte, hogy mivel az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti kivételes alkotmányjogi panasz közvetlenül a norma ellen irányul, kiemelt jelentősége van az érintettség vizsgálatának, amelyet az Alkotmánybíróság az indítvány tartalmi vizsgálatát megelőzően végez el {Indokolás [7]}.

Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában kimondta, hogy a személyes érintettség követelménye akkor teljesül, ha az indítványozó alapjogi pozíciója és a norma között szoros kapcsolat áll fenn. Továbbá, a közvetlen érintettség követelménye akkor teljesül, ha a kifogásolt jogszabály maga érinti az indítványozó alapjogát. Abban az esetben, ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először ezt az államhatalmi aktust kell megtámadnia. Az aktuálítás követelménye azt jelenti, hogy az érintettségének az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia {3110/2013. (VI. 4) AB határozat, Indokolás [28]-[31]}.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesség ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek”, továbbá „az érintettség abban az esetben is megállapítható, ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [66]}.

Az Alkotmánybíróság 3172/2018. (V.22.) AB végzésében kimondta, hogy közvetlen panasz esetén az érintettség abban az esetben állapítható meg, ha a jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik. A közvetlen panasz befogadására akkor kerülhet sor, ha a sérelem „jogszabályi rendelkezések alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül” következik be, azaz, ha a támadott norma olyan, kógens, kivételt nem engedő szabály, amely minden egyéb jogalkalmazói döntés nélkül kihatással van az indítványozóra, vagyis neki jogsérelmet okoz {Indokolás [25]}.

Jelen esetben Btk. támadott rendelkezése nem érvényesül közvetlenül: a büntetőeljárás megkezdéséhez a nyomozó hatóságnak vagy az ügyészségnek el kell rendelni a nyomozást, amely önmagában nem, csak meghatározott eljárási cselekmények útján érintheti meghatározott személy jogait. Az indítványozó által kifogásolt jogszabályi rendelkezés tehát kizárólag jogalkalmazáson keresztül tud hatályosulni.

Ugyanakkor a támadott rendelkezés egy büntető anyagi jogi szabály, e körben az indítványozó hivatkozik a 3/2019. (III. 7.) AB határozatra (a továbbiakban: Abh1.). Az Abh1. keretében az Alkotmánybíróság megvizsgálta az érintettség kérdéskörét egy új büntető tényállással összefüggésben. Az Abh1. rögzítette, hogy „az általános követelmények részben eltérő módon érvényesülhetnek a büntető anyagi jog szabályainak vizsgálatakor, fokozottan figyelemmel kell ugyanis lenni arra, hogy a büntetőjog végső eszköz (ultima ratio) a jog felelősség rendszerében; a súlyosabb jogkövetkezmények a büntetőjogban alkalmazandók. Az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló panasz természetesen a Btk. vonatkozásában sem fogadható be a kivételesség vizsgálata nélkül. Akkor merülhet fel a befogadás, ha egy új büntető tényállás olyan magatartást nyilvánít büntetendővé, amely a hatálybalépése előtt megengedett, törvényes volt {Indokolás [35]}.

A Btk.-nak az indítványban támadott módosítása azon személyi kört érinti, aki jogosulatlanul fejt ki az orvosi gyakorlaton túl az egészségügyi szakképesítéshez kötött pszichoterápiás gyakorlatot vagy nem-konvencionális gyógyító és természetgyógyászati eljárások körébe tartozó tevékenységet. Ezen személyi kör a Btk. módosítását megelőzően sem járt el jogszerűen, hiszen olyan tevékenységet gyakorolt, amelyhez a jogszabályban foglalt feltételekkel nem bírt, arra képesítéssel, végzettséggel nem rendelkezett.

Álláspontom szerint az indítványozó tévesen hivatkozik az Abh1.-ben foglalt azon feltételre, amely megkívánja a befogadhatóság kapcsán, hogy az új büntető tényállás olyan magatartást nyilvánítson büntetendővé, amely a hatálybalépése előtt megengedett, törvényes volt.

Mindezek fényében véleményem szerint az indítványozó vonatkozásában az Abtv. 26. § (2) bekezdése értelmében nem teljesül, hogy a Btk. 187. § (1) bekezdés b) pontja közvetlenül, bírói döntés nélkül okozna jogsérelmet a számára, ezért a közvetlen érintettség nem állapítható meg.

II. Az alkotmányjogi panasszal támadott norma

II.1. A kuruzslás tényállása

Az indítványozó véleménye szerint a hivatkozott büntető törvénykönyvi tényállás nem egyértelműen körülhatárolt magatartást szankcionál, amelynek az egyik oka, hogy a keretdiszpozíciót kitölteni hivatott az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) vonatkozó rendelkezése maga sem kellően meghatározott, másfelől a büntető tényállás is olyan fogalmakat használ ("körébe tartozó", jogosulatlanul"), amelyek az Eütv.-vel együtt olvasva további bizonytalanságot okoznak.

A Btk. 187. § (1) bekezdésében foglalt kuruzslás tényállása keretdiszpozíció, amelyet a háttérjogszabályok töltenek meg tartalommal, így az abban meghatározott fogalmak jelentéstartalmát is ezen jogszabályok határozzák meg. A kuruzslás tényállásának elkövetési magatartása valamilyen gyakorlat körébe tartozó tevékenység jogosulatlan kifejtése. Az indítványban hivatkozott fenti fogalmak már a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépése óta a kuruzslás tényállásának fogalmi elemeit képzik, és nem az egyes törvényeknek az egészségügyi szolgáltatások fejlesztésével, valamint a bizonytalan minőségű, tisztázatlan hátterű egészségügyi szolgáltatók tevékenységének visszaszorításával összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) vezette be a Btk.-ba, mint új fogalmakat.

A beadványban hivatkozott kifejezéseknek kiforrott értelmezése van a kuruzslás – orvosi gyakorlatot érintő tényállása – vonatkozásában, azok nem ismeretlenek a büntető joggyakorlat, jogalkalmazás számára.

A Btk. 187. § (1) bekezdésében foglalt kuruzslás tényállását a Módtv. módosította. A jelenleg hatályos tényállás korábbi fogalmi elemeit a módosítás nem érintette, azokat a Btk. továbbra is változatlanul tartalmazza. A Módtv. pusztán büntetendő tevékenységek körét bővítette azzal, hogy a korábbi szabályozást kiegészítette az egészségügyi szakképesítéshez kötött pszichoterápiás gyakorlat, illetve a nem-konvencionális gyógyító és természetgyógyászati eljárások körébe tartozó tevékenységek jogosulatlan gyakorlásának szankcionálásával is.

A Módtv. előtt hatályban volt kuruzslás tényállása, azaz a jelenleg hatályos Btk. 187. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott kuruzslás törvényi tényállásának fogalmkörébe az orvosi gyakorlat körébe tartozó tevékenység jogosulatlan kifejtése tartozik. Ezeket a tevékenységeket háttérjogszabály nem határozza meg, ezért a jogalkotó a 187. § (3) bekezdésében értelmező rendelkezés keretén belül határozta meg, hogy ki jogosult az orvosi gyakorlatra. Az értelmező rendelkezés alapján egyértelműen meghatározható mind az orvosi gyakorlat körébe tartozó tevékenység, mind az annak gyakorlására jogosulatlan személyek köre.

Az értelmező rendelkezés alapján az orvosi gyakorlat körébe tartozó tevékenységek azok, amelyek elvégzéséhez egyetemen szerzett általános orvosi vagy fogorvosi oklevél kell, vagy ezekkel egyenértékű honosított oklevél. Közéjük tartozik például egyes betegségek gyógy módjának megállapítása, gyógyszer rendelése, adagolása, műtét levezetése, foghúzás. Nem tekinthető viszont az orvosi gyakorlat körébe eső tevékenységnek az elsősegélynyújtás, sérülés bekötözése, sebfertőtlenítés, műfog készítése. Az értelmező rendelkezésből levezetve pedig jogosulatlanul az fejt ki a tevékenységet, aki nem tartozik a Btk. 187. § (3) bekezdés a)-c) pontjaiban felsorolt jogosultak közé.

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a 187. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kuruzslás vonatkozásában azt, hogy milyen tevékenység büntetendő, azt maga a Btk. definiálta és definiálja jelenleg is. A fentiekre tekintettel álláspontunk szerint önmagában „körébe tartozó” és a „jogosulatlanul” fogalmak nem tekinthetők jogbizonytalanságot eredményező fogalmaknak.

Azonban a Módtv. olyan új fogalmakat vezetett be a kuruzslás tényállásának (1) bekezdés b) és c) pontjába – pszichoterápiás gyakorlat, a nem-konvencionális gyógyító és természetgyógyászati eljárások –, amelyek vonatkozásában a Btk. nem tartalmaz értelmező rendelkezéseket, így a tényállások keretdiszpozícióvá váltak, és azok tartalmát az egészségügyi tárgyú törvények határozzák meg.

Tekintettel arra, hogy a fentiek értelmében álláspontom szerint önmagában a kuruzslás tényállásának „körébe tartozó” és a „jogosulatlanul” kifejezései nem tekinthetők jogbizonytalanságot eredményező fogalmaknak, továbbá arra figyelemmel, hogy maga az indítványozó is a hivatkozott fogalmakat csak az egészségügyi tárgyú jogszabályokkal együtt értelmezve látja bizonytalannak, így az indítványban hivatkozott jogbizonytalanság kérdésében az egészségügyi jogszabályokban foglaltak értelmezésével lehet állást foglalni.

II. 2. A pszichoterápiás gyakorlat fogalma

Hangsúlyozandó, hogy a Btk. módosítása azon személyi kört érinti, aki jogosulatlanul fejt ki az orvosi gyakorlaton túl az egészségügyi szakképesítéshez kötött pszichoterápiás gyakorlatot vagy nem-konvencionális gyógyító és természetgyógyászati eljárások körébe tartozó tevékenységet. Ezen személyi kör a Btk. módosítást megelőzően sem járt el jogszerűen, hiszen olyan tevékenységet gyakorolt, amelyhez a jogszabályban foglalt feltételekkel nem bírt, arra képzéssel, végzettséggel nem rendelkezett.

A Btk. módosításával – tehát a kuruzslás tényállásának kiegészítésével, a természetgyógyászati tevékenység, valamint a nem-konvencionális gyógyító eljárások körébe

tartozó és a pszichoterápiás tevékenység jogosulatlan végzésére utaló fordulattal – az „apoztróf doktorok” ilyen jellegű tevékenysége értékelhetővé válik a büntetőjog számára. Az áldoktorok jogosulatlan tevékenységük során a testi betegségek gyógyításának ígéretével, mentális működést érintő megközelítéseket alkalmaznak mind a gyógyulás reményének felkeltésében, mind az (ál)gyógyítás eszköztárában. Ezen túl a „pszichoterápia” önálló vagy jelzővel ellátott megjelenése ezen a területen a leggyakoribb.

Az Eütv. 103. §-a szerint a pszichoterápia többféle módszeren alapuló, tudományosan megalapozott, a pszichés és pszichoszomatikus zavarok esetén alkalmazott, egyéni vagy csoportos formában, több, meghatározott időtartamú ülésben történő terápiás eljárás, amelyet a pszichoterápiás eljárások végzésére képesítéssel rendelkező szakorvos vagy klinikai szakpszichológus végezhet önállóan.

Az Eütv. alapján a pszichoterápia definíciójának részelemei:

1. tudományosan megalapozott módszer végzése,
2. szabályozott keretek között,
3. elsajátításához szükséges egy alapképesítés (pl. orvosi diploma),
4. a szükséges alapokat biztosító képesítésre lehet ráépíteni a pszichoterápia elsajátítását (pl. egy érsebésznek először egy orvosi diplomát kell kapnia, majd egy sebészi szakvizsgát kell letennie, és csak utána szerezheti meg az érsebészeti szakorvosi képesítést több éves gyakorlati és elméleti oktatás után)
5. a pszichoterápiát is több éves elméleti és gyakorlati képzés keretében lehet elsajátítani, és a kurzus végén vizsgáznia kell, így lehet valaki pszichoterapeuta, ekkor használhatja ezt a megnevezést.

Az Eütv. egyértelműen fogalmaz arra vonatkozóan, hogy ki az alany, ki jogosult pszichoterápiás tevékenység végzésére. A törvény alapján ugyanis a pszichoterápiás tevékenység, olyan egészségügyi tevékenység, amely szakirányú végzettség megléte esetén végezhető. A pszichoterápia ráépített szakorvosi szakképesítéssel és Klinikai szakpszichológusi szakképesítéssel, valamint Pszichoterápia szakpszichológusi szakképesítéssel egyaránt végezhető. Gyógyszeres és pszichoterápiás kezelés együttes végzésére azonban csak orvos pszichoterapeuta jogosult. Képzési szempontból egy összetett rendszerről beszélhetünk.

Álláspontom szerint az Eütv. 103. §-ban megfogalmazott definícióban tehát benne van minden lényeges elem. A pszichoterápia gyűjtőfogalom, azoknak az elméletileg és módszertanilag tudományosan megalapozott specifikus módszereknek, amelyek a pszichés zavarok gyógyítására alkalmazhatók, a klienssel kötött terápiás szerződésben rögzített keretek között végzendő – az interperszonális kapcsolaton alapuló – speciális terápiák együttese, amelyet megfelelő szakvizsgával (pszichiátria vagy pszichoterápia) rendelkező szakorvos vagy klinikai szakpszichológus végezhet önállóan.

A fenti hivatkozáson túl az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet (a továbbiakban: EüM rendelet) rögzíti az egészségügyi szakmákra vonatkozó szakmakódokat, így a szakorvosokra, szakpszichológusokra vonatkozó szakmakódokat. Az

EüM rendeletben meghatározott szakmakódok mentén, az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM (a továbbiakban: ESzCsM rendelet) határozza meg az egészségügyi tevékenység személyi és tárgyi feltételeit, miszerint az itt említett szakpszichológiai tevékenységeket folytatják/folytathatják a pszichológusok az egészségügy területén. A pszichológia területén az egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképesítés megszerzéséről szóló 22/2012. (IX. 14.) EMMI rendelet határozza meg az egészségügyi szakmaként elvégezhető egészségügyi felsőfokú szakirányú szakképzettségeket.

További fogalmi támpontként szolgál az ESZCSM rendelet, amely alapján pszichoterápiának nevezzük a pszichés zavarok speciális lélektani kezelési módokkal történő gyógyítását, képzett szakemberek által. A speciális kezelés alatt meghatározott céllal, módszerrel, indikációval, előre rögzített keretek között végzett – az interperszonális kapcsolaton alapuló – gyógyítást értjük. Olyan egészségügyi ellátási forma, amely pszichés zavarok gyógyítására alkalmazható, elméletileg és módszertanilag megalapozott, általában verbális, ritkábban nonverbális módszerrel, szabályozott keretek között végzett, interperszonális kapcsolaton alapuló speciális terápia, amely lehet egyéni terápia, csoportterápia, pár és család terápia.

Meg kívánom jegyezni, hogy a pszichoterápiának is lehetnek káros mellékhatásai (ahogy a gyógyszeres kezelésnek és más orvosi beavatkozásoknak is), ha azt nem képzett szakember végzi. Fontos tisztázni, hogy bizonyos terápiák (pl. művészetterápia, biblioterápia) segítenek a betegek gyógyulásában, és alkalmazzák is, de ez még nem nevezhető pszichoterápiának (hanem szocioterápiának), és akik ezt magas szinten művelik, még nem pszichoterapeuták, még akkor sem, ha a művészetterápiát vagy a biblioterápiát évek óta oktatják.

III. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének sérelme – a nullum crimen sine lege elve

Az indítványozó szerint sérül a nullum crimen sine lege elve azáltal, hogy a Btk. vitatott tényállása nem kellően pontos, így az elkövetési magatartás és védett jogtárgy ismerete nélkül a címzettek nem láthatják előre magatartásuk lehetséges következményeit, amely sérti a büntetőjogi legalitás elvét.

Érdeemes utalni az indítvány által is hivatkozott Abh1.-re, amelyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „[m]inden norma értelmezésre szorul, a jogszabályok egyre növekvő száma és bonyolultsága ezt az értelmezési igényt folyamatosan növeli. A norma megszövegezéséből fakadó nehézségek csak ott vetik fel a jogbiztonság sérelmét, és válik elkerülhetlenné a norma megsemmisítése, ahol a jogszabály eleve értelmezhetetlen, és ez annak alkalmazását kiszámíthatatlanná, a norma címzettjei számára előreláthatatlanná teszi {3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [10]}. Ugyanakkor a Btk. törvényi tényállásainál nemcsak az a követelmény, hogy azok ne legyenek értelmezhetetlenek, hanem az alkotmányossághoz hozzátartozik az is hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése szerinti „cselekmény” bűncselekménnyé nyilvánítása ne tartalmazzon határozatlan jogfogalmakat. (...)” {Indokolás 69-70}

Fentiek alapján, álláspontom szerint a Btk. támadott keretdiszpozícióját kitöltő definíció a norma címzettjei számára előrelátható, kellően körülhatárolt, a mögöttes háttérjogszabályok ismeretében bizonytalanságra nem adnak okot.

IV. Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének sérelme

Az indítványozó véleménye szerint a büntetőnorma határozatlansága miatti bizonytalan helyzet önmagában sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti a munka és foglalkozás szabad megválasztásához, valamint vállalkozáshoz való jogát, mert nem tudhatja, hogy foglalkozása gyakorlásával bűncselekményt követ-e el.

Az Alkotmánybíróság 26/2017. (X. 17.) AB határozatában összefoglalja a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz való jog következetes gyakorlatát. Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében elismert. vállalkozáshoz fűződő jog, valamint a foglalkozás szabad megválasztásának joga nyújt lehetőséget üzleti, hasznot hajtó tevékenységek meghatározott szakmai, hivatásbéli, gazdasági és egyéb más feltételek mellett való gyakorlásához. A munka és a foglalkozás szabad megválasztása, valamint a vállalkozás szabadságához fűződő jog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozásokkal és korlátozásokkal szemben. Az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt jog lényegi tartalma kiváltképp akkor sérül, ha a közhatalmi intézkedés a foglalkozás szabad megválasztásának vagy a vállalkozóvá válás jogát meghatározatlan időre teljes egészében elvonja {3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [56]}. Az Alkotmánybíróság a 3243/2014. (X. 3.) AB határozatában az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjoggal kapcsolatosan elvi élel leszögezte: „[a]z Alkotmánybíróság már a 21/1994. (IV. 16.) AB határozatában kifejtette, hogy a munkához való jog - hasonlóan mint a vállalkozáshoz való jog - nem biztosít alanyi jogot egy meghatározott foglalkozás végzéséhez. (ABH 1994, 117, 120.) A 327/B/1992. AB határozat arra mutatott rá, hogy a korábbi Alkotmány „70/B. § (1) bekezdésébe foglalt alapjogba, mely lényegéből fakadóan csak természetes személyeket illet meg, bármely munka, hivatás, foglalkozás megválasztásának és gyakorlásának szabadsága beletartozik. [...] A munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való alapjog azonban nem alanyi jogot garantál meghatározott foglalkozás folytatásához, tevékenység végzéséhez.” (ABH 1995, 604, 609.) Senkinek „sincs abszolút joga a meghatározott foglalkozás, illetve valamely foglalkozásnak az általa kiválasztott formában történő gyakorlásához” (328/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1434, 1441.). Az Alkotmánybíróság ezen gyakorlatát az Alaptörvény hatályba lépését követően a 3380/2012. (XII. 30.) AB határozatban és a 3134/2013. (VII. 2.) AB határozatban is megerősítette [ABH 2012, 783, 789.; illetve 3134/2013. (VII. 2.) AB határozat, ABH 2013, 1918, 1922.]” (Indokolás [42]). Nincs tehát akadálya a XII. cikk (1) bekezdésében foglalt jog korlátozásának, amennyiben a korlátozás eleget tesz az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti követelménynek. {Indokolás [15]}

Következésképpen tehát megállapítható, hogy a munkához való jog – hasonlóan, mint a vállalkozáshoz való jog – nem biztosít alanyi jogot egy meghatározott foglalkozás végzéséhez, így senkinek sincs abszolút joga a meghatározott foglalkozás, illetve valamely foglalkozásnak az általa kiválasztott formában történő gyakorlásához.

Az indítvánnyal támadott, hatályos jogi szabályozás nem sérti az indítványozó az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozáshoz fűződő, valamint a foglalkozás szabad megválasztásának jogát.

V. Összegző álláspont

A fentiekben bemutatott indokok alapján az alkotmányjogi panasz által támadott Btk. hivatkozott rendelkezése álláspontom szerint nem ütközik az Alaptörvény rendelkezéseibe.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, 2021. január „ ”

Tisztelettel

dr. Farga Judit